

мр Соња СПАСОЈЕВИЋ
асистент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

ПАРАЛЕЛНА ТРГОВИНА И ПРЕПАКИВАЊЕ ЛЕКОВА У СМISЛУ ПРАВА ЖИГА

Резиме

Немачка судска пракса дуго је као повреду жића ценила препакивање робе коју је преходно ставио у промет титиулар жића или његов правни следбеник, а које је праћено стављањем жића титиулара на ново паковање од стране лица које врши препакивање. Другим речима, из дејства исцрљења једино је било изузето овлашћење титиулара жића на обележавање робе. Ову праксу не следи, пак, Европски суд правде. У том смислу аутор у раду анализира ранију и актуелну праксу Европског суда правде у вези титиња паралелне трговине и препакивања лекова у контексту права жића. Аутор, при том, посебно указује на последице праксе овог Суда у вези титиња изв. кобрендирања робе, тј. стављања поред жића титиулара и свој логотипа или знака фирме на ново паковање.

Кључне речи: жић, исцрљење права, препакивање робе, паралелна трговина.

I Увод

Жиговима који се користе за фармацевтске производе ни у једној области се не поклања тако велика пажња као у вези са паралелном трговином.¹ Разлоге за то делимично треба тражити у значају који

¹ Паралелна трговина постоји када се производи купују у једној држави по нижој цени и потом извозе у другу државу у којој се продају по значајно вишој цени. На

паралелна трговина има на тржишту лекова. Према пракси Европског суда правде државе чланице су овлашћене да самостално формирају цене лекова.² Ово важи под условом да се национални прописи међусобно не разликују у великој мери и да не оштећују трговце из друге земље.³ Различите цене лекова у државама чланицама користе трговци за стицање добити. Они купују лекове у државама у којима је њихова цена ниска (нпр. у Грчкој, Португалији, Шпанији) и продају их у државама у којима је цена лекова висока (нпр. Немачка, Данска, Велика Британија). У циљу успешног увоза лекова трговци су у обавези не само да траже и добију дозволу за промет лекова у земљи увоза. Напротив, они су често принуђени да оригинално паковање лека ускладе са захтевима о паковању и означавању фармацеутских производа земље увоза. У том смислу трговац на постојеће (оригинално) паковање ставља нову етикету или налепницу, мења број блистера, тј. количину лекова или користи потпуно ново паковање (тј. врши препакивање лека), на које поред жига титулара често ставља свој лого или знак фирме. Дизајн новог паковања се често у великој мери разликује од оригиналног паковања.

II Овлашћења титулара жига и слобода промета робе

Паралелна трговина је у интересу крајњих потрошача јер за последицу има смањење цена на тржишту. Произвођачи чији су производи (најчешће фармацеутски производи) предмет паралелне трговине покушавају да је спрече или ограниче тако што се позивају на своје право интелектуалне својине (најчешће жиг или патент). Спречавање или ограничавање паралелне трговине од стране произвођача може, под одређеним условима, представљати забрањени споразум или се квалификовати као облик злоупотребе доминантног положаја.

Познато је да је титулар жига једино овлашћен на стављање у промет робе обележене заштићеним знаком, односно да другоме дозволи или забрани да то чини. Последица првог стављања у промет робе обележене заштићеним знаком од стране титулара жига или лица које је он овластио је исцрпљење права. То значи да нови власник производа који је вољом титулара жига или његовог првог следбеника обележен заштићеном ознаком и стављен у промет сме исти даље нудити, стављати у промет или употребљавати без обавезе да за вршење ових радњи при-

тржишту Европске уније као предмет паралелне трговине најчешће се појављују фармацеутски производи.

2 Видети пресуду Европског суда правде „*Roussel Laboratoria ./. Niederlande*“ у предмету C-181/82.

3 Ulrich Mehler, „Neues zur markenrechtlichen (Un)Zulässigkeit von Parallelimporten von Arzneimitteln und ihrem Umpacken“, *Markenrecht*, бр. 6/2009, стр. 281.

бави овлашћење титулара жига, односно његовог правног следбеника.⁴ Дејство исцрпљења, ипак, није апсолутно. Наиме, исцрпљење не делује у случају постојања оправданог разлога титулара жига да се супротстави даљем стављању у промет жигом означене робе, посебно ако је дошло до квара или друге битне промене стања робе после њеног првог стављања у промет. Реч је о изузецима од исцрпљења права жига.⁵ Ови изузеци се, ипак, не примењују без изузетка. Ограничење представља, пак, слобода промета робе у смислу чл. 28 (сада чл. 34) Уговора о ЕУ, при чему су државама чланицама забрањена квантитативна ограничења извоза (царински континенти, квоте), као и све мере са сличним дејством. Ово правило једино не налази примену када је то неопходно за нарочито вредна добра, у која се убрајају и индустријска и комерцијална својина.⁶ Дакле, између слободе промета робе и права жига постоји тесна веза, која зависи од околности конкретног случаја захтева одговарајуће одмеравање интереса. Према пракси Европског суда правде, право жига има предност у односу на слободу промета робе унутар тржишта ЕУ само у случајевима када је погођен специфичан предмет права жига.⁷

Најважнија функција жига је да укаже и гарантује порекло производа из одређеног привредног субјекта. Захваљујући жигу потрошачи стварају и одређену представу о особинама и квалитету производа. Ова веза између производа и титулара жига гради специфичан предмет права жига, која се може угрозити на основу неовлашћене примене жига или накнадне промене оригиналне робе, односно њеног паковања.⁸ У смислу ове везе, по правилу, када трговац покушава да успостави слободу промета лекова у земљи увоза, тако да на тај начин погађа специфичан предмет права жига, титулар жига је овлашћен да се позове на своје право жига и спречи увоз промењене, његовим жигом обележене робе. Ово важи само под условом да позивање на право жига нема за

4 Закон о жиговима (*Службени гласник РС*, бр. 104/2009) у чл. 40 изричито се определио за принцип међународног исцрпљења. То значи да титулар жига не може да забрани трећем лицу да у Србију увезе робу обележену заштићеном ознаком коју је он или његов правни следбеник ставио у промет било где у иностранству. Дејство међународног исцрпљења независно је од тога што титулар жига не ужива одговарајућу заштиту у земљи порекла робе. У праву ЕУ важи, пак, европско (комунитарно) исцрпљење права. То значи да титулар жига, који је регистрован у било којој држави чланици ЕУ не може да забрани увоз и продају тако увезене робе коју је претходно он или његов правни следбеник ставио у промет у било којој држави чланици ЕУ, односно Европског економског простора.

5 Видети чл. 13, ст. 2 Уредбе 40/94.

6 У том смислу видети чл. 30 (сада чл. 36) Уговора о ЕУ.

7 U. Mehler, *нав. чланак*, стр. 282.

8 Постоје производи код којих због њихове специфичне природе није могућа физичка веза између жига и робе. У том случају жиг се утискује или исписује на паковање и слично.

последницу прикривену поделу (ограничење) трговине између држава чланица.⁹ Другим речима, титулар жига не би могао да се позове на своје право, ако би вршење права жига за последницу имало стварање границе између националних тржишта унутар ЕУ.

III Случај „*Hoffmann – La Roche*“

Европски суд правде је имао прилику да се бави питањем препакивања робе већ у случају „*Hoffmann – La Roche*“ из 1978. године, дакле пре ступања на снагу Директиве 89/104.¹⁰ Тужилац у спору (*Roche Deutschland*) било је заправо предузеће ћерка швајцарске компаније „*Hoffmann – La Roche*“, које је као корисник лиценце међународно регистрованих жигова „*Valium*“ и „*Roche*“ продавало лек диазепам под ознаком „*Valium-Roche*“. Тужба је поднета против немачког предузећа које је продавало лекове холандске фармацеутске компаније „*Centrafarm B.V.*“. Ово предузеће је куповало у Великој Британији лекове под ознаком „*Valium-Roche*“, које је тамо претходно ставило у промет британско предузеће ћерка из „*Roche*“ групе, по знатно нижим ценама него у Немачкој, у паковању од 100 и 500 таблета. Купљене таблете тужено предузеће је стављало у нову кутију, у којој је било укупно 1.000 таблета, и кутију обележавало ознакама „*Valium*“ и „*Roche*“. Опрема кутије се, при том, разликовала од оригиналног паковања. Осим тога на ново паковање стајала је ознака „*Centrafarm*“ и напомена да је лек ставила у промет компанија „*Centrafarm GmbH*“.

Полазећи од узајамне везе између чл. 30 и 36 Уговора о Европској унији Суд је истакао да титулар жига има право да спречи неовлашћено стављање жига на робу или њено паковање после препакивања робе од стране увозника.¹¹ У супротном постојало би задирање у функцију

9 Видети чл. 30, ст. 2 (сада чл. 36) Уговора о ЕУ.

10 Европски суд правде се заправо први пут бавио проблемом препакивања робе у контексту права жига у случајевима „*Hoffmann – La Roche/Centrafarm*“, „*American Home Products Corporation (АНРС)*“ и „*Pfizer/Eurim-Pharm*“. Ове одлуке представљају основу за судску праксу на целокупну проблематику препакивања робе и данас, нарочито у вези одмеравања интереса између титулара жига и трговца у контексту паралелне трговине. Све три пресуде базиране су на чл. 28 (сада чл. 30) и чл. 30 (сада чл. 36) Уговора о ЕУ. Текст пресуде „*Hoffmann – La Roche*“ је доступан у: *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1978, стр. 599.

11 Реч је о роби коју је претходно титулар жига или њенов правни следбеник обележио заштићеним знаком и ставио у промет. Последница тога је тзв. исцрпљење права. То значи да нови власник производа сме исти даље нудити, стављати у промет и употребљавати без обавезе да за вршење ових радњи прибави овлашћење титулара жига, односно његовог правног следбеника. Из дејства исцрпљења једино је изузето овлашћење титулара жига на обележавање робе. Ово је дуго био став

означавања порекла, односно специфичан предмет индустријске својине. Међутим, Суд је даље испитивао да ли на тај начин постоји прикривено ограничење у смислу чл. 36, ст. 2 Уговора о ЕУ, тако да вршење права жига начелно води вештачкој подели тржишта између држава чланица. Суд је на крају дошао да закључка да ограничење трговине између држава чланица постоји само под следећим условима:

1. доказано је да би вршење права жига од стране титулара водило вештачкој подели тржишта између држава чланица;
2. доказано је да препакивање не може да оштети оригинално стање робе;
3. титулар жига је обавештен о препакивању пре него што је предузета понуда робе;
4. ново паковање садржи податак ко је извршио препакивање робе.

Одлука је наишла на озбиљне критике. Примедба је пре свега стављена на други услов (доказ да препакивање не може да оштети оригинално стање робе).¹² Наиме, овлашћење титулара жига на обележавање робе не односи се само на робу, него и на њено паковање. Из тог разлога задирање у паковање неминовно оштећује функцију означавања порекла, чак и онда када се на тај начин не оштећује роба као таква.¹³ Са друге стране, из дејства исцрпљења изузето је овлашћење титулара жига на обележавање робе. Критика је била упућена и на став Суда да прикривено ограничење трговине у смислу чл. 36, ст. 2 Уговора о ЕУ постоји само када вршење права жига објективно изазива поделу тржишта. Мишљење критичара било је, пак, да прикривено ограничење треба да постоји само онда када титулар жига поступа у намери да спречи паралелну трговину.¹⁴

IV Случај „*Bristol-Myers Squibb*“

Тек 1996. године Европски суд правде је поново имао прилику да у познатом случају „*Bristol-Myers Squibb*“ одлучује о допуштености

немачке теорије и праксе. Видети: Rolf Sack, „*Zeichenrechtliche Grenzen des Umpackens fremder Waren*“, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1997, стр. 1.

12 David E. F. Slopek, „*Co-Branding bei Parallelimporten von Arzneimitteln*“, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht Internationaler Teil*, 2011, стр. 1011.

13 Према каснијој пракси Европског суда правде спољашњи картон не припада роби. Видети пресуду Европског суда правде „*Bristol-Myers Squibb*“. Текст пресуде доступан у: *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht Internationaler Teil*, стр. 1144.

14 D. Slopek, *нав. чланак*, стр. 1011.

препакивања лекова у вези са њиховом паралелном трговином. Тужиоци у спору (*Bristol-Myers Squibb, Böhlinger und Bayer*) производили су разне лекове и продавали их у различитим државама чланицама. Они су били власници више жигова регистрованих у Данској, под којима су се лекови иначе продавали у овој земљи. Тужени у спору био је трговац лекова „*Paranova*“. Ово предузеће је куповало лекове у различитим државама чланицама, а потом их стављало у промет у Данској по ценама по којима их је тамо продавао произвођач. Пре стављања у промет увозник је вршио препакивање лекова у нове кутије са сопственим, јединственим изгледом. Кутије су једино имале линије у истој боји као и оригинално паковање, на белој основи. Ново паковање је поред жига титулара садржало и податак ко је извршио препакивање и увоз робе.¹⁵

Поступак који је пред њим покренут Суд је искористио да разјасни и прецизира ранију праксу о питању везе између чл. 7 Директиве 89/104 и европских прописа за заштиту слободног промета робе. У том смислу, Суд је у својој пресуди истакао да „овлашћење титулара жига да спречи продају препаковане робе под његовим жигом сме да се ограничи само у случајевима када је препакивање робе неопходан услов за њену продају у земљи увоза“.¹⁶ Увозник сме да препакује робу и на ново паковање стави жиг титулара под истим условима који су исказани у „*Hoffmann – La Roche*“ пресуди, уз додатни услов да се услед препакивања не оштећује глас који жиг ужива, односно његовог титулара.

Поједини теоретичари су анализирану одлуку оценили као прихватљив компромис између општег интереса за слободном продајом робе и интереса титулара жига да се заштити од свих опасности која су повезана са препакивањем робе.¹⁷ Критичари су, са друге стране, пре свега замерили потпуно преношење раније развијене праксе Суда у вези са чл. 36, ст. 2 Уговора о ЕУ на чл. 7, ст. 2 Директиве 89/104.¹⁸ По њиховом мишљењу питање неопходности препакивања требало је непосредно решавати у оквиру оправданих разлога, односно не ићи на утврђивање постојања вештачке поделе тржишта.¹⁹ Критика је упућена и на став Суда да као роба важи само оно што је садржано у паковању. Наиме, у пракси нису ретки случајеви да препакивање које није неоп-

15 Поред описаног задирања у секундарно паковање, *Paranova* је предузела и друга задирања која нису релевантна за тему овог рада (употреба великих паковања, задирање у примарно паковање, замена упутства за употребу лека).

16 Текст пресуде „*Bristol-Meyers Squibb*“ је доступан у: *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht Internationaler Teil*, 1996, стр. 1144.

17 R. Sack, *нав. чланак*, стр. 1, 8.

18 Holde Kleist, „*Parallelimporte von Markenarzneimiteln*“, *Pharma Recht*, 1996, стр. 278.

19 *Ibid.*

ходно за последицу има повреду жига, иако паковање не припада роби која се у њему налази.²⁰

V Случај „Boehringer/Swingard II“

У случају „Boehringer/Swingard II“ Европски суд правде је одлучивао о допуштености различитих промена на примарним и секундарним средствима за паковање лекова који се увозе. Више увозника, између осталог „Swingard Ltd“ и „Dowellhurst Ltd“ увозили су у Велику Британију лекове фармацеутске куће „Boehringer Ingelheim KG“, као и других произвођача. Увозници су лекове пре увоза стављали у нова паковања, која су обележавали новим налепницама. Промене на паковању и упутству за употребу варирале су од случаја до случаја. У неким случајевима увозници су на оригинално паковање само додавали етикету са својим именом и бројем лиценце. У другим случајевима, лекови су стављани у нова паковања, на која је поново стављан или жиг произвођача лекова или његово генерично име. Такође, жиг који је стајао на унутрашњој кутији био је покривен етикетом на којој је стајало генерично име лека, као и подаци о произвођачу и носиоцу лиценце за увоз.

Једно од питања које је надлежни суд пред којим је покренут поступак поставио Европском суду правде односило се на допуштеност такозваног кобрендирања. Реч је о врсти препакивања робе. Према дефиницији Европског суда правде кобрендирање обухвата такве случајеве у којима увозник на ново спољашње паковање ставља свој лого, знак фирме или опрему намењену за различите производе.²¹ Увозник, при том, задржава типичне боје оригиналног паковања. На постављено питање Суд је дао потврдан одговор, тј. да је апсолутно могуће да се глас жига оштети када увозник на ново паковање стави свој лого, знак фирме или опрему намењену за различите производе. По мишљењу Суда ово ипак није правно, већ чињенично питање, и као такво спада у надлежност националних судова.

У својој пресуди Европски суд правде је поновио раније формулисана начела, односно пет критеријума у „Bristol-Myers Squibb“ пресуди. Критеријум неопходности је, при том, испуњен само онда када у

20 *Ibid.*

21 Питање је заправо гласило „да ли се глас жига оштећује ако увозник на ново спољашње паковање стави свој лого, знак фирме или опрему намењену за различите производе“. Ово и друга постављена питања нису се, дакле, односила на овлашћење титулара жига на обележавање робе, него непосредно на карактеристике дизајна паковања. Видети пресуду „Boehringer/Swingard II“. Текст пресуде је доступан на: <http://lexetius.com/2007,649>.

земљи увоза лек не би могао да се продаје у паковању које се користи у земљи извоза.²² Овај критеријум није, испуњен, пак, када увозник врши препакивање робе искључиво у циљу остваривања сопствене привредне користи. Критеријум неопходности односи се само на препакивање као такво, а не и на врсту и начин на који је препакивање предузето.²³

Суд је у пресуди, такође, истакао да увозник треба да докаже испуњеност пет претпоставки за дозвољено препакивање робе. У односу на доказ да препакивање не оштећује робу, односно глас који жиг ужива довољно је да увозник докаже вероватноћу испуњености ове претпоставке. У том случају титулар жига треба да докаже да се услед препакивања ипак може оштетити глас који жиг ужива.

Поједини писци су поздравили мишљење Суда да су врста и начин препакивања, као и кобрендирање независни од услова њихове неопходности у земљи увоза.²⁴ У прилог томе навели су практичне аргументе, између осталог и то да национални судови не треба да се баве тривијалним питањима попут боје и изгледа препакованог лека уопште. Ипак, поједини писци су сматрали да и кобрендирање може да оштетити глас који жиг ужива. Уосталом, захваљујући кобрендирању трговац извлачи корист за себе на штету титулара жига. У случају паралелне трговине трговац је према најновијој пракси слободан да изабере дизајн паковања. На тај начин он може да створи утисак да је развио сопствену линију производа, чиме побољшава шансе за сопствену продају.

VI Пракса Врховног суда ЕФТА – Случај „*Paranova/Merck*“

Питањем кобрендирања у вези са паралелном трговином лекова бавио се и Врховни суд ЕФТА у случају „*Paranova/Merck*“.²⁵ Дански концерн „*Paranova*“, специјализован за паралелну трговину лекова, куповао је лекове фармацеутске групације „*Merck*“ (почев од 1995. године), и то претежно у јужноевропским земљама. Купљене лекове трговац је продавао у Норвешкој. Пре увоза у Норвешку, трговац (*Paranova*) је вршио препакивање лекова. На ново паковање трговац је, поред жига произвођача, стављао и свој жиг, као и лого. Осим тога, ново паковање је на спољашњој страни садржало хоризонталне линије у различитим бојама. Тужилац је углавном био успешан пред вишим судским инстан-

22 D. Slopek, *нав. чланак*, стр. 1014.

23 Европски суд правде се на овај начин (на штету произвођача лекова) придружио мишљењу Врховног суда ЕФТА, које је овај Суд формулисао у „*Paranova/Merck*“ пресуди.

24 Наведено према: D. Slopek, *нав. чланак*, стр. 1014.

25 ЕФТА – Европска асоцијација за слободну трговину.

цама. Међу странкама ипак остало је спорно питање које се тицало дизајна паковања.

ЕФТА суд је, наиме, имао да одлучи да ли оправдани разлози у контексту чл. 7, ст. 2 Директиве 89/104 постоје и онда када трговац, који је начелно овлашћен да препакује лекове и на ново паковање стави жиг произвођача, ново паковање преиначи са линијама у боји и/или са другим графичким елементима. Другим речима, Суд је требало да одлучи да ли се услов неопходности, који је Европски суд правде формулисао у вези са овлашћењем титулара жига на обележавање робе, односи и на промену изгледа паковања. У вези са овим питањем трговац је сматрао да се услов неопходности не односи на дизајн паковања. То значи да трговац може да промени изглед паковања независно од тога да ли је ова промена неопходна за продају лекова у земљи увоза. Трговац са друге стране не може да промени изглед паковања ако је нови дизајн подесан да оштети глас који ужива жиг произвођача лекова. Произвођач лекова (у овом случају у улози тужиоца) заступао је пак рестриктивније схватање, наиме да увозник може да промени изглед паковања само ако је то неопходан услов за продају лекова у земљи увоза. Своје мишљење произвођач је образложио са два аргумента. Наиме, ако би трговац био слободан да промени изглед паковања, он би могао да, кроз примену јединственог дизајна за производе различитих произвођача, створи ути-сак да има сопствену линију производа. То би, пак, смањило функцију жига да као знак који се користи за обележавање робе укаже на њеног произвођача, односно титулара жига. Осим тога, постоји и опасност да различити трговци исти лек продају у различитим паковањима. Различита паковања (тј. њихов различити дизајн) за исти производ могла би да оштете функцију означавања порекла жига.

Врховни суд ЕФТА није уважио аргументе тужиоца (произвођача лекова) и донео пресуду у корист трговца. Наиме, према мишљењу овог Суда критеријум неопходности се не односи на дизајн паковања. Трговац је слободан да промени изглед паковања, осим ако је нови дизајн подесан да оштети глас који ужива жиг. Одлуку о томе треба да донесе надлежни национални суд.

Правило које је Европски суд правде формулисао у „*Bristol-Meyers Squibb*“ пресуди, да се овлашћења титулара жига могу ограничити само ако је препакивање неопходан услов за продају робе у земљи увоза, Врховни суд ЕФТА је потпуно другачије формулисао. Правило које је следио Европски суд правде, „у сумњи у корист жига“, ЕФТА суд је заменио правилом, „у сумњи у корист тржишта“. Критеријум неопходности, односно поделе тржишта за оцену кобрендирања замењен је у корист критеријума оштећења гласа који ужива жиг.

VII Закључак

Пресуде Европског суда правде које смо у раду анализирали утицале су на формулисање следећих правила у вези са проблематиком препакивања робе у контексту права жига:

1. Исцрпљење права жига обухвата, под одређеним условима, препакивање и ново обележавање робе од стране трећег лица (трговца).
2. Између робе и њеног паковања постоји разлика. Под робом се подразумева сам производ, тј. лек унутар паковања. Суд је, такође, направио разлику између робе у примарном паковању (на пример таблете у блистер паковању), са једне стране, и амбалаже, са друге стране. Суд при том не прави строгу разлику између стања, односно врсте робе (нпр. таблете, капсуле) и примарног паковања (нпр. блистер).
3. Непосредно оштећење робе постоји када се услед препакивања угрози сигурност лека, било кроз задирање у робу саму, било у примарно паковање.
4. Посредно оштећење робе постоји када амбалажа или упутство за употребу не садрже важне податке или садрже неисправне податке о врсти робе, њеном саставу, дејству, употреби или чувању.
5. Задирање у право жига услед препакивања мора бити неопходан услов за стављање у промет робе на тржиште земље увоза.
6. Функција порекла жига не сме бити угрожена. Због тога трговац мора да укаже на своје предузеће, као и на чињеницу препакивања и произвођача. Уколико трговац убаци у ново паковање један или више производа, кроз одговарајући податак мора да избегне утисак код потрошача, да ови производи такође потичу од произвођача.
7. Глас жига или њеног титулара не сме да се оштети на основу неисправног, квалитативно лошег или неуредног препакивања, чак и када се на тај начин не оштећује оригинално стање робе.

Европски суд правде је, дакле, у „*Bristol-Meyers Squibb*“ пресуди формулисао значајно правило, наиме да се у случају паралелне трговине овлашћење титулара жига на обележавање робе може ограничити само ако је стављање жига титулара на ново паковање неопходан услов за продају лека у земљи увоза. Ипак, Суд се у пресуди није посебно бавио питањем кобрендирања робе, иако је стање ствари давало повода за то. Упркос ставу Врховног суда ЕФТА, изреченог у пресуди

„Paranova/Merck“, услов неопходности треба примењивати и на проблем кобрендирања робе. Наиме, стављање декоративних елемената, логоа или заштитног знака фирме представљају задирања која нису потребна за продају робе у земљи увоза.

Sonja SPASOJEVIĆ, MA

Assistant at the Faculty of Law University of Kragujevac

PARALELL TRADING AND REPACKING OF MEDICATIONS REGARDING TRADEMARK RIGHT

Summary

The recent practice of the European Court of Justice regarding the issues of parallel medications trading is characterized with clear liberality regarding import. Analyzed verdicts show that the Court lowered permitted limits for parallel medications trade. Important step towards this aim is excluding the package form from the field of necessity conditions application. Importer namely, has the right to use not only the Trade mark of the producer, but also to copy the complete appearance of the product. In that way he uses the previous work of the Trademark owner and gains double profit for himself. The balance between freedom of the trade of goods and the industrial property right, drafted in the verdict “Hoffmann – La Roche”, certainly does not function anymore completely in the field of medications trade. Independently of the fact weather this type of liberalization is politically desirable, it cannot be fitted at all into the system of the Contract on establishing EU. For this reason, it would be desirable to return the jurisprudence to its starting points.

Key words: *trademark, exhaustion of the rights, repacking of medications, parallel trade.*